

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Dialecticam, siue Scientiam de Veritate, in decem libros
distributam

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

II. Quatenus res fiant per intellectum vniuersales?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95210](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95210)

homine: quid ergo mirum, si inter se non sint idem, quantumvis sint idem quodammodo in homine, & hic per intellectum fiat utrique communis, & vniuersalis: maior est perspicua: minor suadet: haud enim in prima figura rectè vnias Petrum, & Paulum cum homine, hoc pacto: omnis homo est Petrus sed Paulus est homo; ergo est Petrus: haud etiam in tertia figura, hunc in modum: omnis homo est Petrus; omnis etiam est Paulus; ergo Paulus est Petrus: haud denique in secunda figura, de qua maius aliquantulum potest esse dubium: nam in hac omnes modi vtiles concludendi vulgo circumferri soliti constant aliqua premissa negatiua, non enim sunt, nisi quatuor, videlicet Cæsare, Camestres, Festino, & Baroco: quam ob rem, si dixeris: Petrus est homo, sed Paulus est homo: ergo Paulus est Petrus, nil mirum, si modus hic arguendi sit inutilis. Alia est ratio hominis comparatione Petri, & animalis: siquidem hac duo extrema probè cum illo vniuntur in prima figura.

8 Ad tertium dices, quidquid verè, ac propriè vnum est in mundo, esse singulare, adeoque nihil tale esse vniuersale: at aliquam collectionem plurium rerum à Deo productarum, præsertim iunctis rebus ab eo produci possibilibus esse vniuersalem per intellectum confusè cognoscentem, imò multas: eiusmodi autem collectio haud est singularis propriè loquendo, sed rerum singularium cumulus quidam vel, si mauis, dic iuxta doctrinam B. Thomæ, Conimbricèsum in præsentem, & aliorum, eam esse singularem: vniuersale autem, & singulare non distingui actu, sed virtute, ac ratione ratiocinata, & perinde vtramque denominationem eidem collectioni posse conuenire.

9 Quapropter certissimè, & indubitanter tenendum est, res fieri vniuersales per intellectum. Ita Aristoteles lib. 1. perihermenias cap. 5. & 1. poster. cap. 2. & lib. 7. metaph. c. 14. & iisdem locis passim eius interpretes. Ita cum B. Thomæ, & Scoti vtriusque assensu. Ita etiam nostræ societatis Iesu Doctores. Ita denique scholastici omnes, si initio capitis relatos excipias. Fauent præter alios Patres Damasceus lib. 1. fidei orthodoxæ cap. 11. *opera pretium autem est nosse, aliud esse re conseruare, & aliud ratione, & intelligentia. In omnibus sanè creaturis distinctio suppositorum re ipsa consideratur: re enim Petrus, & Paulus concipitur distinctus: Communio autem nature, affinitas, & vnio, ratione, & intelligentia consideratur: mente enim concipimus Petrum, & Paulum eiusdem nature esse, & vnionis nature communionem habere: Quisque eorum est animal rationale mortale: & quisque eorum est caro animata, anima quidem rationali, & intellectuali: hac igitur communis natura ratione est consideranda: nam supposita non in se inuicem sunt. Nec non Augustinus in categoriis cap. 7. nam ibi explicatis genere, specie, & differentia, (quæ quis vniuersalia aut per intellectum, aut certè facultatem elocutiua fieri neget?) eadocet non esse voces solas, aut conceptus, sed per denominationem ab his res ipsas, his verbis; *genus est animal: differentia bipes, quadrupes: species homo, equus.* Denique Anselmus de incarnat. verbi, & non sine graui oppositæ opinionis censura: *cautissimè, inquit, ad sacra pagina questionem accedam, sunt monendi illi utique nostri temporis Dialectici (imò dialectica heretici) qui quidem non, nisi statum vocis putant esse vniuersales substantias, Et mox indidem: qui enim nondum intelligit, quomodo plures homines in specie sint vnus homo, qualiter in illa secretissima, & altissima natura comprehendit, quo modo plures perso-**

na, quarum singula quæque est perfectus Deus, sint vnus Deus?

Hæc sententia probatur primò autoritate tot, tantorumque Doctorum, & Patrum. Secundo solutione argumentorum. Tertio, quia intellectus potest ratione distinguere ea quæ sunt realiter idem, vt inferius constabit: ergo & poterit realiter plura & diuersa confundere, & vnum reddere, prout ad vniuersale oportet. Quartò, quoniam alias omnis prædicatio vniuersalis erit falsa, siquidem sola vox vniuersalis de voce à se realiter distincta, aut conceptus de conceptu prædicabuntur; quid autem falsius, quam, cum dicitur homo ex. g. est animal, eam vocem dissyllabam *homo*, esse vocem trissyllabam *animal*, vel apprehensionem distinctam priori interius respondentem esse apprehensionem confusam, quæ posteriori responderet: Quintò, quia nomina vniuoca, & vniuersalia, vel aduersarij concedunt: at vniuoca iuxta omnes sunt, quorum nomen est commune ratio vero substantiæ nomini accommodata est omnino eadem: at res, siue substantia nomini vniuoco hominis v. g. accommodata non habet identitatem, siue vnitatem singularem, & numericam, vt luce clarius: ergo vniuersalem: sexto tandem: pleræque scientiæ sunt, non de singularibus, sed de vniuersalibus: at non de vocibus, & conceptibus vniuersalibus, alias nullæ essent scientiæ reales, nullæ non sermocinales, cuiusmodi sunt v. g. logica, & grammatica: ergo de rebus vniuersalibus: hæc ergo admittenda: Non me latet Heraclitum, Ephesum, & Cratylum eius discipulum, Epicureos quoque, & novos academicos huius initio capitis citatos, vt vniuersalia de medio tollunt, sic etiam scientias omnes negare, quo tamen placito nihil incitius, & stultius esse, & per se liquet, & in loco constabit.

CAPVT II.

Quatenus res fiant per intellectum vniuersales?

11 PRæmitto primò, naturam humanam Petri, & Pauli, ac cæterorum hominum ratione similitudinis esse vnā à parte rei vnitatem fundamentali, ac remota: quod Aristoteles 5. metaph. sapissimè à nobis citatus docet, & ipsa vnitatis natura demonstrat: cum enim similitudo dissimilitudini, quæ quædam diuersitas, seu distinctio est, opposita sit; sanè indiuisio quædam negari nequit, ac proinde vnitatis quam in indiuisione omnes collocant: quando autem vnitatis formalis, & proxima non est, solum fundamentalis, & remota esse valet. Præmitto secundò, cognitionem vniuersalem hominis in similitudinem omnium hominum tendere, non in actu signato, siue ita, vt eos similes esse apprehendat, aut iudicet, sed in actu exercito, eò, quod hominis rationem omnibus communem, & in omnibus æquè repertam concipiat.

10 PRæmitto tertio, cognitionem vniuersalem hominis, & eius à suis inferioribus præcisam ita tendere in similitudinem omnium hominum, atque eorum vnitatem fundamentalem, vt ab ea vnitatem formalem accipiat, quam postea in obiectum suum refundat, & quam ei velut acceptam referat: quod in hunc modum declaro à simili, vt aiunt: actus liber voluntatis nostræ tendens in bonitatem obiectiuam & radicalem, seu fundamentalem obiecti externi ab ea bonitatem formalem & proximam

nam haurit, quam pro posteriori in ipsum obiectum externum reicit, vt in materia humanorum actuum communiter Theologi docent: idem igitur seruata proportione de vnitatis actus, & obiecti vniuersalis dicendum est.

13 Præmitto quarto; vt actus ille confusus nostri intellectus ab vnitatis fundamentalis obiecti vnitatem formalem in obiectum refluam mutuetur, meram, ac solam similitudinem obiecti per ipsum attingi debere: qua ratione vt actus bonitatem radicalis cursus v. g. amplectens cursum formaliter bonum efficiat, in solam eius bonitatem præscindat omni malitia tendere debet: huius ratio est, quia, si multipliciter, ac dissimilitudinem obiecti actus considerat, illud ratione multiplicet, ac diuersificet, necesse est: ergo vt illud omnino vnum ratione nostra efficiat, ab omni multipliciter, ac dissimilitudine præscindere debet. Porro sicut bonitas moralis actus voluntatis non præscindat, sed positiua est, est actus bonus à malitia obiecti præscindere debeat, ita similiter vnitatis formalis actus vniuersalis in obiectum refluam esto à multipliciter, ac diuersitate necessario præscindat, est nihilominus positiua quodammodo, vt in superioribus est non semel à nobis animaduersum.

14 Præmitto vltimo, præcisionem rationis communis à suis inferioribus in horum similitudine radicatum duplicem esse, vt notauit B. Thomas 1. part. quæst. 85. art. 1. ad 1. & Boetius in proemio Porphyrij, videlicet, aut per modum compositionis, aut per modum simplicitatis, vel, vt alij loquuntur, negatiuam, aut præcisiuam. Præcisio negatiua, seu per modum compositionis est, cum intellectus rationem communem inferiora esse negat, vt, si quis hominem in communi reuocat esse Petrum, Paulum, ac cæterorum indiuiduorum collectionem, coneturque esse reuera aliud quidpiam; & hinc præcisio est falsa, atque vniuersale non constituit, eo, quod à multipliciter non præscindat, sicut oportere ex anteriori constat præmissis. Præcisio, vel abstractio præcisiua, seu per modum simplicitatis est, cum intellectus rationem communem sine inferioribus conceipit; in quo nulla est falsitas, fictio nulla, cum non sit iudicare, hoc non esse illud, sed de hoc cogitare, non de illo, ad quod pertinet illud Aristot. 2. physicorū c. 18. *abstractum non est mendacium*: ea quoque ratione Samuel lib. 3. regum cap. 16. non fictè, sed verissimè dixit, *ad sacrificandum Domino veni*, cum tamen ad vngendum David venisset, eo scilicet, quod vnum finem dixerit, alium verò non negarit, sed ab eo præciderit, seu quod iuxta est, eo, quod vnum aduentus sui finem sine alio dixerit.

15 Quibus positis cognitio confusa hominem, v. g. à suis inferioribus præscindens eum vniuersalem formaliter constituit, & denominat eo, quod in obiectum reipia multiplex, & fundamentaliter vnum vnitatem formalem ab ipso emendicatam cum foenore refundat, vt superius explicatum est: ita ergo in eiusmodi vnitatis intellectuali, & multipliciter reali obiecti eius consistit vniuersalitas.

C A P V T III.

Quod fiant res vniuersales ab intellectu per obiectiuam præcisionem rationis communis à suis inferioribus.

16 Vt melius innotescat modus ille nuper explicatus, quo fit vniuersale per intellectum, ac P. Lyncei *Philosophia* Tom. 1.

curate discutiendum est, num ratio nostra obiectiue præscindat conceptum communem, & vniuersalem a suis inferioribus, id est, an his incognitis, illum cognoscat, vel potius ab eis tantum formaliter præscindat conceptum communem, illaque non cognoscere dicatur, non, quod ea ignoret, sed, quod confuse, & imperfectè cognoscat.

17 Præcisionem obiectiuam variarum formalitatum ab alijs, & multo maxime communium à particularibus sibi subiectis, & à se reipsa, actuque prorsus indistinctis tumentur omnes auctores, quos in metaph. lib. 2. tract. 4. cap. 2. & 1. pro distinctione virtuali in creatis laudabimus: præsertim verò B. Thomas multis in locis, Carthusianus, & apud eum Petrus de Tarantasia in 1. distinct. 2. q. 2. Capreolus etiam in 1. distinct. 8. q. 8. a. 2. Caietanus de ente, & essentia quæst. 12. ad finem, Ferrara lib. 1. contra gent. cap. 3. §. vnde, si quæretur, clypeus Thomistarum quæst. 10. in Porphyrium conclus. 2. Iauellus 12. metaph. quæst. 19. art. 2. conclus. 2. Hispanensis in 1. distinct. 8. quæst. 4. art. 4. ad 6. & 8. Soncinus quæst. 4. ad 6. Agidius in 1. dist. 6. 1. p. distinctionis quæst. 3. art. 1. Albertus in 1. dist. 8. art. 3. & 4. Syluester 1. p. conflat, q. 13. art. 7. §. 6. Torrez 1. part. q. 28. art. 2. d. 1. part. 2. Franciscus à Christo in 1. distinct. 2. quæst. 3. conclus. 4. Heruæus quodlib. 3. quæst. 2. Et quodlib. 8. quæst. 1. Bonauentura in 1. distinct. 8. art. 1. q. 1. ad vltimum, Richardus dist. 3. art. 2. Baconius in 1. dist. 2. quæst. 2. art. 3. Andreas de Nouo-castro dist. 3. quæst. 1. §. ad confirmationem, Toletanus dist. 8. quæst. vnica art. 2. conclus. 4. Argentinas in 1. dist. 6. quæst. 1. art. 2. ad 4. Henricus in summa. art. 51. quæst. 2. & 3. Gotfredus apud Aureolum in 1. dist. 8. quæst. 3. art. 1. Alensis 1. part. quæst. 23. memb. 4. art. 1. Rubinius in 1. distinct. 8. quæst. 4. art. 1. conclus. 4. Marfilius quæst. 12. art. 3. 2. part. articuli, Auerroes 12. metaph. comm. 39. Abulensis quæst. 7. ad caput 6. Exodi, Dionysius Cisterciensis in 1. distinct. 22. quæst. vnica art. 2. conclus. 6. Palacios in 1. dist. 2. disput. 2. versus finem, Niphus 12. metaph. disp. 13. cap. 4. Ex nostris autoribus Molina, Suarez, Toletus, Conimbricenses, Tellez, Rubius Coninich, Martijon, Vallius, & Campton in Met. citandi, cum erit nobis sermo de distinctione virtuali in rebus creatis. Quamuis autem horum auctorum non pauci de Deo tantum sermonem habeant, propterea negari non potest, quin nobis faueant: nam, si prædicata diuina summe vna intellectus noster præscindere potest inuicem ex parte obiecti, à fortiori concedendum est, eam illi vim inesse respectu eorum, quæ nobis conueniunt, præterquam, quod rationes, ob quas præcisionem obiectiuam in Deo adstruunt, respectu nostri eandem vim habeant.

18 Hæc ergo sententia mihi magis placet; eamque suadeo primò hunc in modum: eo ipso, quod vna formalitas obiecti ab alia virtualiter distincta sit, vna ab alia obiectiue præscindi potest: aut vna obiecti formalitas ab alia; superior videlicet ab inferiori virtualiter distinguatur, vt in Metaph. 1. 2. tract. 4. constabit: intellectus igitur vnā formalitatem ab alia præscindere poterit obiectiue. Maior suadet, tum, quia aptitudo ad prædicata contradictoria intrinseca magis, aut certe non minus in creatis repugnat, quam aptitudo ad prædicata contradictoria extrinseca, qualia sunt cognosci, & non cognosci: sed distinctio virtualis intrinseca reddit eundem realiter conceptum finitum, & creatum aptum ad prædicata contradictoria intrinseca, cuiusmodi sunt terminari, & non terminari; assimilari,